

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

เนื่องจากการศึกษานี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้พิพากษา กลุ่มจำเลย และกลุ่มทนายจำเลย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามกลุ่มของตัวอย่าง ดังนี้

ตอนที่ 1 กลุ่มผู้พิพากษา

ตอนที่ 2 กลุ่มจำเลย

ตอนที่ 3 กลุ่มทนายความ

โดยแต่ละกลุ่มจะนำเสนอแยกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข

ทั้งนี้ข้อมูลได้จากการกรอกแบบสอบถามแล้วนำมาประมวลอภิปรายผลนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาประกอบตารางสถิติ และในตอนท้ายจะเป็นการนำข้อมูลของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบและอภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 1 กลุ่มผู้พิพากษา

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามกับผู้พิพากษาในศาลอาญากรุงเทพใต้ทั้งผู้พิพากษาที่เป็นผู้บริหารศาล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาจำนวน 55 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และแบ่งการเสนอ ผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม เป็นการเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลกลุ่มประชากรเป้าหมายในเรื่องอายุ ระยะเวลารับราชการตำแหน่งผู้พิพากษา การประกอบอาชีพทนายความ ประสบการณ์ในการพิจารณาคดีขอแรง ตลอดจนทัศนคติความเห็นทั่วไปเกี่ยวกับทนายความขอแรงและอัตราเงินรางวัลทนายความขอแรงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทัศนคติความเป็นการนำเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้เห็นว่าทัศนคติที่ศาลอาญากรุงเทพได้จัดให้แก่จำเลยในรูปทัศนคติขอแรงมีคุณภาพเพียงใดและควรจะพัฒนาคุณภาพต่อไปอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข เป็นการนำเสนอปัญหาอื่น ๆ ที่ผู้พิพากษาเห็นว่าควรมีการแก้ไข

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม

ตารางที่ 4.1

จำนวน ร้อยละของผู้พิพากษาจำแนกตามอายุ ระยะเวลารับราชการ
ตำแหน่งผู้พิพากษา และการพิจารณาคดีขอแรง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25-30 ปี	8	14.5
31-36 ปี	5	9.1
37-42 ปี	8	14.5
43-48 ปี	19	34.5
49 ปี ขึ้นไป	15	27.3
รวม	55	100
ระยะเวลารับราชการตำแหน่ง ผู้พิพากษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	12	21.8
5-9 ปี	10	18.2
10-14 ปี	9	16.4
15-19 ปี	10	18.2
20 ปี ขึ้นไป	14	25.5
รวม	55	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

จำนวนคดีขอแรงที่พิจารณา	จำนวน	ร้อยละ
1 คดี	4	7.3
2 คดี	1	1.8
3 คดี	4	7.3
4 คดี	46	83.6
รวม	55	100

จากตารางที่ 4.1 ประชากรผู้พิพากษาส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 43-48 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5 และอายุ 49 ปีขึ้นไป 15 คนคิดเป็นร้อยละ 27.3 จะเห็นว่าอายุดังกล่าวผู้พิพากษามีประสบการณ์ผ่านการพิจารณาพิพากษาคดีมานานเมื่อพิจารณาประกอบกับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษามาเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.1 ย่อมคาดหมายได้ว่าผู้พิพากษาได้เห็นศิลปะการว่าความของทนายความมานานสามารถทราบได้ว่าทนายความที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร โดยเฉพาะแล้วการได้พิจารณาคดีขอแรงจำนวนตั้งแต่ 4 คดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.6 ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จึงสามารถที่จะเห็นข้อแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานของทนายความขอแรงและทนายความที่จำเลยว่าจ้างเอง

ตารางที่ 4.2

จำนวน ร้อยละของผู้พิพากษา จำแนกตาม
การเคยประกอบอาชีพทนายความ

การประกอบอาชีพทนายความ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	33	60
ไม่เคย	22	40
รวม	55	100

จากตารางที่ 4.2 กลุ่มประชากรผู้พิพากษาเคยประกอบอาชีพทนายความมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ไม่เคยประกอบอาชีพทนายความมาก่อน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จึงมีความรู้และความเข้าใจในหลักการประกอบวิชาชีพทนายความ

ตารางที่ 4.3

จำนวน ร้อยละของผู้พิพากษาจำแนกตามประโยชน์
ของทนายความขอแรง

ประโยชน์ของทนายความขอแรง	จำนวน	ร้อยละ
มีประโยชน์	51	92.7
เหตุผล		
1. ทำให้จำเลยมีสิทธิและความสามารถต่อสู้คดีได้เท่าเทียมกับคู่ความผู้ฟ้องคดี	43	78.2
2. ทำให้จำเลยที่ยากจนได้รับความเป็นธรรมเสมอด้วยจำเลยที่สามารถว่าจ้างทนายความเอง	46	83.6
3. ทำให้คดีประหารชีวิตและคดีที่มีโทษจำคุกมีทนายความช่วยเหลือจำเลย	39	70.9
4. อื่น ๆ	3	5.5
ไม่มีประโยชน์	12	21.8
ไม่ตอบ	4	7.3
เหตุผล		
1. ทนายความขอแรงมักไม่มีคุณภาพ	9	16.4
2. ทนายความขอแรงมักให้จำเลยรับสารภาพ	4	7.3
3. เป็นเพียงการปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173	6	10.9
4. อื่น ๆ	2	3.6

หมายเหตุ: ประชากรแต่ละคนตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.3 กลุ่มประชากรมีความเห็นว่านายความขอแรงมีประโยชน์จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 โดยให้เหตุผลว่าทำให้จำเลยที่ยากจนได้รับความเป็นธรรมเสมอด้วยจำเลยที่สามารถว่าจ้างนายความเองจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 ทำให้จำเลยมีสิทธิและต่อสู้คดีได้เท่าเทียมกับผู้ฟ้องคดีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 78.2 ทำให้คดีประหารชีวิตและคดีที่มีโทษจำคุกมีนายความช่วยเหลือจำเลยจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 ในขณะที่มองว่านายความขอแรงไม่มีประโยชน์จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่กว่านายความขอแรงมักไม่มีคุณภาพจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4

ตารางที่ 4.4

จำนวน ร้อยละของผู้พิพากษาจำแนกตามทัศนคติต่อนายความขอแรง

ทัศนคติต่อนายความขอแรง	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผล		
1. นายความใหม่ที่ขาดประสบการณ์	36	65.5
2. นายความที่ว่าความเพื่อสะสมจำนวนคดีไว้สำหรับ สอบผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วย	28	50.9
3. ผู้เสียสละช่วยจรรโลงสังคมให้เกิดความยุติธรรม	26	47.3
4. ผู้มีเจตจำนงเพื่อช่วยเหลือจำเลยที่ยากจนโดยไม่คิด มูลค่า	19	34.5
5. นายความที่ไม่มีผู้มาจ้างว่าความส่วนตัว	22	40.0
6. อื่น ๆ	8	14.5

หมายเหตุ: ประชากรแต่ละคนตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.4 กลุ่มประชากรให้ทัศนคติเห็นว่านายความขอแรงเป็นนายความใหม่ที่ขาดประสบการณ์จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 เป็นผู้เสียสละช่วยจรรโลงสังคมให้เกิดความยุติธรรมจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 เป็นผู้มีเจตจำนงเพื่อช่วยเหลือจำเลยที่ยากจนโดยไม่คิดมูลค่าจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ในขณะที่นายความที่ว่าความเพื่อสะสมจำนวนคดีไว้สำหรับสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วยมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9

จะเห็นได้ว่าในคดีที่รัฐต้องคุ้มครองสิทธิของจำเลยในเรื่องทนายความทนายความขอแรงยังมีความจำเป็นที่จะให้ความช่วยเหลือจำเลย เพียงแต่ในการปฏิบัติหน้าที่ยังมีลักษณะมุมมองจากผู้พิพากษาว่าเป็นทนายความที่ขาดประสบการณ์ไม่ว่าด้วยเหตุเป็นทนายความใหม่หรือว่าความเพื่อสะสมคดีเพื่อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วย หรือเพราะเหตุที่ไม่มีผู้มาอ้างว่าความส่วนตัว

ตารางที่ 4.5

จำนวนของผู้พิพากษาจำแนกตามความรู้ในเรื่องอัตราเงินรางวัล
ทนายความขอแรงในปัจจุบัน

เงินรางวัล	ทราบ	ไม่ทราบ	ตอบผิด
ฐานความผิด			
ประหารชีวิต	30	25	-
ตั้งแต่สิบปีขึ้นไป	30	25	-
อื่น ๆ	29	25	1

จากตารางที่ 4.5 ผู้พิพากษาที่ทราบอัตราเงินรางวัลทนายความ ทั้งคดีที่มีโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหารชีวิตมี 30 คน ไม่ทราบ 25 คน ส่วนคดีอื่นนอกจากคดีประเภทข้างต้นจะมีผู้พิพากษาที่ทราบ 29 คน ไม่ทราบ 25 คน ตอบผิด 1 คน ที่เป็นเช่นนี้เพราะทางปฏิบัติผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินรางวัลทนายความคือผู้บริหารศาลเท่านั้น เมื่อการสั่งจ่ายเงินรางวัลของผู้บริหารศาลอาศัยเพียงการตรวจสำนวนจึงอาจทำให้การจ่ายเงินรางวัลไม่ตรงกับจำนวนงานที่ทนายความได้ปฏิบัติ

ตารางที่ 4.6
จำนวน ร้อยละของผู้พิพากษาจำแนกตามรูปแบบทนายความ
ที่ควรปรับปรุงและนำมาใช้

รูปแบบทนายความขอแรง	จำนวน	ร้อยละ
ทนายความสำนักงาน	7	12.7
ทนายความจ้างมาเป็นรายคดี	8	14.5
ทนายความประจำ(Public Defender)	28	50.9
ไม่สามารถตอบได้	12	21.8
รวม	55	100
รูปแบบการนำมาใช้	จำนวน	ร้อยละ
ควบคู่ระบบเดิม	23	41.8
แทนระบบเดิม	20	36.4
ไม่ตอบ	12	21.8
รวม	55	100

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มประชากรเห็นด้วยกับการนำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาใช้ในการปรับปรุงทนายความขอแรงจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 ทนายความสำนักงาน 7 คน เป็นร้อยละ 12.7 ทนายความจ้างมาเป็นรายคดี 8 คน เป็นร้อยละ 14.5 มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ที่ไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับทนายความที่ควรจะนำมาปรับปรุงเพราะยังไม่เข้าใจหลักการของทนายความดังกล่าว ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของทนายความประจำ (Public Defender) ว่าสามารถนำมาปรับใช้กับกรณีทนายความขอแรงของไทยได้ แต่ยังคงยึดติดอยู่กับระบบเดิมที่ใช้ทนายความขอแรงหมุนเวียนตามลำดับในบัญชีรายชื่อมาใช้ควบคู่กัน ซึ่งมีอยู่ถึงจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความ

ตารางที่ 4.7

ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อเรื่องความตั้งใจของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มากที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงเอาใจ ใส่ทุ่มเทต่อ คดีของจำเลย	-	3 (5.5)	26 (47.3)	22 (40.0)	4 (7.3)	55	2.51	0.717	ปาน กลาง
ทนายความ ขอแรง เสียสละเวลา ให้แก่คดี ขอแรง	-	8 (14.5)	24 (43.6)	20 (36.4)	3 (5.5)	55	2.67	0.795	ปาน กลาง
ทนายความ ขอแรงว่า ความโดยยัง เตรียมคดีไม่ เพียงพอ	4 (7.3)	22 (40.0)	20 (36.4)	6 (10.9)	3 (5.5)	55	3.33	0.963	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับความตั้งใจของทนายความต่อความเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับการเอาใจใส่ทุ่มเทต่อคดีมีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.51$ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 26 คน คิดเป็น

ร้อยละ 47.3 เห็นด้วยมากจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ในขณะที่มีความเห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุดจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3

กรณีมีความเห็นว่าทนายความขอแรงเสียสละเวลาให้แก่คดีขอแรงมีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.67$ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาที่เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 และผู้เห็นด้วยน้อยจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 เห็นด้วยมากจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และเห็นด้วยน้อยที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ส่วนกรณีการว่าความโดยยังเตรียมคดีไม่เพียงพอมีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.33$ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมาก มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และเห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ความตั้งใจนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ทนายความขอแรงมีคุณภาพ จากการศึกษาปรากฏว่าผู้พิพากษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทนายความขอแรงขาดความทุ่มเทเอาใจใส่ ไม่เสียสละเวลาให้แก่คดีขอแรงและยังมีการเตรียมคดีไม่เพียงพอ หากทนายความขอแรงไม่มีความตั้งใจเสียแล้ว การแต่งตั้งทนายความให้จำเลยก็เป็นเพียงรูปแบบเท่านั้น ไม่ใช่การได้รับความช่วยเหลือที่เป็นจริง

ตารางที่ 4.8
 ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อเรื่องประสพการณ์
 ของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มากที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความขอ แรงถามความ ได้ตรงตาม ประเด็นข้อ สำคัญ	-	6 (10.9)	26 (47.3)	22 (40.0)	1 (1.8)	55	2.67	0.695	ปาน กลาง
ทนายความ ขอแรงนำเสนอ พยานหลักฐาน อยู่ในระดับที่ น่าพอใจ	-	3 (5.5)	27 (49.1)	22 (40.0)	3 (5.5)	55	2.55	0.689	ปาน กลาง
ทนายความขอ แรงมักขาด ประสพการณ์ ในข้อกฎหมาย	8 (14.5)	23 (41.8)	20 (36.4)	4 (7.3)	-	55	3.64	0.825	มาก
ทนายความขอ แรงมักขาด ประสพการณ์ ในข้อเท็จจริง	9 (16.4)	27 (49.1)	14 (25.5)	5 (9.1)	-	55	3.73	0.849	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ของทนายความต่อความเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับการถามความได้ตรงประเด็นข้อสำคัญมีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.67$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 ในขณะที่มีความเห็นด้วยน้อยจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เห็นด้วยมาก มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9

กรณีที่มีความเห็นว่าทนายความขอแรงนำเสนอพยานหลักฐานอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.55$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และผู้เห็นด้วยน้อยจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ความเห็นที่ว่าทนายความขอแรงมักขาดประสบการณ์ในข้อกฎหมาย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.64$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมากมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 มีความเห็นด้วยปานกลาง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 และเห็นด้วยมากที่สุด 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ในขณะที่มีความเห็นด้วยน้อย 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3

ความเห็นที่ว่าทนายความขอแรงมักขาดประสบการณ์ในข้อเท็จจริง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.73$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมากจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีความเห็นด้วยปานกลาง 14 คนคิดเป็นร้อยละ 25.5 และมีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4

ประชากรผู้พิพากษามีความเห็นที่ว่าทนายความขอแรงยังขาดประสบการณ์ด้านข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

ตารางที่ 4.9

ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อเรื่องความชำนาญของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
คดีขอแรง จำเลยมัก ให้การ รับสารภาพ มากกว่าต่อผู้ คดี	6 (10.9)	18 (32.7)	25 (45.5)	6 (10.9)	-	55	3.44	0.834	ปาน กลาง
ทนายความ ขอแรงมีความ ชำนาญในคดี มากน้อยตาม ระยะเวลาการ ว่าความ	9 (16.4)	22 (40.0)	19 (34.5)	5 (9.1)	-	55	3.64	0.868	มาก
ทนายความ ขอแรงขาด ความ กระตือรือร้น	6 (10.9)	22 (40.0)	18 (32.7)	9 (16.4)	-	55	3.45	0.899	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับความชำนาญของทนายความต่อความเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับคำรับสารภาพของจำเลยมีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 3.44$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็น

ร้อยละ 45.5 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมาก 18 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 และเห็นด้วยมากที่สุด 6 คน เป็นร้อยละ 10.9

กรณีที่มีความเห็นว่าทนายความขอแรงมีความชำนาญในคดีอาญามากน้อยตามระยะเวลาการว่าความ มีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.64$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณา ค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยมากจำนวน 22 คน เป็นร้อยละ 40 ผู้เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และผู้เห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4

ความเห็นที่ว่าทนายความขอแรงขาดความกระตือรือร้น มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.45$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมากจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ขณะที่เห็นด้วยปานกลาง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 และมีความเห็นด้วยมากที่สุด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 ในขณะที่มีความเห็นด้วยน้อย 9 คน เป็นร้อยละ 16.4

ความชำนาญเป็นมาตรฐานในการว่าความที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะต้องใช้ระยะเวลาจนเกิดความเชี่ยวชาญในคดีอาญาซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ความกระตือรือร้น หากทนายความขอแรงไม่มีความชำนาญแล้วอาจจะแนะนำให้จำเลยรับสารภาพในทุกกรณีอาจจะเกิดผลเสียแก่จำเลย จากการศึกษาพบว่าจำเลยมักให้การรับสารภาพถึงร้อยละ 41.6

ตารางที่ 4.10

ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อเรื่องแรงจูงใจของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อัตราเงิน รางวัล ทนายความ ขอแรงปัจจุบัน มีความ เหมาะสมแล้ว	9 (16.4)	19 (34.5)	14 (25.5)	8 (14.5)	5 (9.1)	55	3.35	1.275	ปาน กลาง
ควรยกเว้น ค่าธรรมเนียม ในการขอคัด หรือถ่าย เอกสารต่าง ๆ จากศาลใน คดีศาลขอแรง	15 (27.3)	22 (40.0)	7 (12.7)	4 (7.3)	7 (12.7)	55	3.62	1.312	มาก
ควรตั้งเงิน ค่าใช้จ่ายใน การดำเนินคดี ต่างหากจาก เงินรางวัล	9 (16.4)	24 (43.6)	12 (21.8)	3 (5.5)	7 (12.7)	55	3.45	1.214	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจของทนายความต่อความเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับอัตราเงินรางวัลมีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 3.35$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยมากมีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 เห็นด้วยมากที่สุด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง 14 คน เป็นร้อยละ 25.5 เห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุด 13 คน เป็นร้อยละ 23.6

กรณีมีความเห็นเกี่ยวกับการยกเว้นค่าธรรมเนียม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.62$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมาก 22 คน มีค่าร้อยละ 40 และผู้เห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 ขณะที่เห็นด้วยปานกลางและเห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 7 คนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 12.7

ความเห็นควรตั้งเงินค่าใช้จ่ายนอกจากเงินรางวัล มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.45$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมากมีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 มีความเห็นด้วยมากที่สุด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ขณะที่เห็นด้วยปานกลาง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 เห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุด 10 คน เป็นร้อยละ 18.2

เงินรางวัลในการว่าความเป็นค่าตอบแทนน้ำใจของทนายความมิได้มุ่งหมายให้เป็นค่าจ้างว่าความ ปัจจุบันมีการปรับปรุงอัตราขั้นสูงสำหรับโทษประหารชีวิต 50,000 บาท โทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหารชีวิต 40,000 บาท และโทษจำคุกในคดีประเภทอื่น 30,000 บาท สำหรับอัตราขั้นต่ำ 8,000 บาท 6,000 บาท และ 4,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งผู้พิพากษาส่วนมากเห็นว่าค่อนข้างเหมาะสม มีความเห็นด้วยในการยกเว้นค่าธรรมเนียมการคัดถ่ายเอกสารต่าง ๆ และการตั้งเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างหากจากเงินรางวัล

ตารางที่ 4.11
ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อเรื่องการจัดประเภทคดี

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงควรมี ความชำนาญ ตรงกับ ประเภทคดีที่ ให้ความ ช่วยเหลือ	22 (40.0)	21 (38.2)	9 (16.4)	3 (5.5)	-	55	4.13	0.883	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับการจัดประเภทคดีต่อความเห็นของผู้พิพากษาว่าทนายความขอแรงควรมีความชำนาญตรงกับประเภทคดีที่ให้ความช่วยเหลือมีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 4.13$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เห็นด้วยมาก 21 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4

กลุ่มประชากรเห็นด้วยกับการจัดประเภทคดีตรงกับความชำนาญของทนายความขอแรงซึ่งจะทำให้การนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลเป็นไปอย่างครบถ้วนตรงประเด็นเกิดความเป็นธรรมแก่จำเลย

ตารางที่ 4.12

ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อรูปแบบทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมี ทนายความ อาสาสมัคร ดูแลการ ปฏิบัติหน้าที่ ของ ทนายความ รุ่นใหม่เป็น การเปิดโอกาส ให้ทนายความ รุ่นใหม่ได้รับ การฝึกฝนและ ถ่ายทอด ประสบการณ์	22 (40.0)	22 (40.0)	6 (10.9)	4 (7.3)	1 (1.8)	55	4.09	0.986	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับการมีทนายความอาสาสมัครดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความรุ่นใหม่ทำให้ทนายความรุ่นใหม่มีประสบการณ์ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.09$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละ พบว่าผู้พิพากษาเห็นด้วยมากและมากที่สุด มีจำนวน 22 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 40 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 การมีทนายความอาสาสมัครดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความรุ่นใหม่เป็นรูปแบบของการจัดหาทนายความแบบทนายความประจำ (Public Defender) ที่มีเงินเดือน

ประจำลักษณะคล้ายพนักงานอัยการซึ่งผู้พิพากษาเห็นด้วยกับการนำระบบทนายความดังกล่าวมาใช้ควบคู่กับทนายความบัญชีรายชื่อ

ตารางที่ 4.13
ความคิดเห็นของผู้พิพากษาต่อเรื่ององค์กรรับผิดชอบ

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ศาลควรเป็น องค์กรผู้ดูแล ทนายความ ขอแรง	7 (12.7)	17 (30.9)	11 (20.0)	13 (23.6)	7 (12.7)	55	3.07	1.260	ปาน กลาง
สภาพนาย ความควรเป็น องค์กรดูแล ทนายความ ขอแรง	16 (29.1)	15 (27.3)	9 (16.4)	12 (21.8)	3 (5.5)	55	3.53	1.274	มาก
ควรมีการ ประเมิน ผลงาน ทนายความ ขอแรง	29 (52.7)	25 (45.5)	-	-	1 (1.8)	55	4.47	0.690	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับองค์กรรับผิดชอบทนายความขอแรงต่อความเห็นของผู้พิพากษาเกี่ยวกับศาลควรเป็นองค์กรผู้ดูแลทนายความขอแรงมีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 3.07$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่า ผู้พิพากษาเห็นด้วยมาก

มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 เห็นด้วยมากที่สุด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง 11 คน เป็นร้อยละ 20 เห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุด 20 คน เป็นร้อยละ 36.3

กรณีมีความเห็นว่าสภาพนายความควรเป็นองค์กรดูแลทนายความขอแรง มีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.53$ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผู้เห็นด้วยมากที่สุด 16 คน มีค่าร้อยละ 29.1 และเห็นด้วยมากจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ความเห็นว่าการประเมินผลงานทนายความขอแรง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.47$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งผู้พิพากษาที่เห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีความเห็นด้วยมาก 25 คนคิดเป็นร้อยละ 45.5 ขณะที่ไม่เห็นด้วย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

เกี่ยวกับองค์กรรับผิดชอบซึ่งศาลชั้นต้นแต่ละศาลมีหน้าที่จัดทนายความให้แก่จำเลย อยู่ในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างองค์กรศาลและสภาพนายความแล้ว ความเห็นของผู้พิพากษาส่วนมากเห็นด้วยกับการให้สภาพนายความเป็นผู้รับผิดชอบ และต้องการที่จะให้มีการประเมินผลงานของทนายความขอแรง

ส่วนที่ 3 ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข

ทนายความขอแรงเป็นผู้คุ้มครองสิทธิของจำเลยให้สามารถต่อสู้คดีได้เท่าเทียมกับคู่ความที่ฟ้องคดี ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนการปฏิบัติงานของทนายความย่อมจะให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์นำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบทนายความขอแรงเพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิของจำเลยได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สรุปข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาได้ว่า ทนายความที่ศาลจัดหาให้แก่จำเลยในรูปแบบของทนายความขอแรงยังเป็นทนายความที่ขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สภาพนายความควรฝึกอบรมวิชาว่าความ เช่นเดียวกับการฝึกผู้ช่วยผู้พิพากษาและต้องมีการสอบคัดเลือกก่อนขึ้นทะเบียนเป็นทนายความขอแรง ตลอดจนควรนำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาปรับใช้ เพื่อทนายความจะได้ไม่ต้องกังวลกับค่าจ้างในแต่ละเดือนซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน โดยในส่วนของค่าจ้างหรือเงินรางวัลของทนายความขอแรงควรจูงใจปรับอัตราให้สูงขึ้น มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เช่น ค่าตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร เป็นต้น กับให้สิทธิพิเศษบางประการแก่ทนายขอแรง เช่น การนำรายได้จากเงินรางวัลค่าตอบแทนมาหักลดหย่อนภาษี ทั้งนี้ต้องมีระเบียบวิธีปฏิบัติที่แน่นอนเคร่งครัด นอกจากนี้การดำเนินการของทนายความขอแรงควร

มอบหมายให้สหภาพนายความ สภานายความประจำจังหวัดเป็นผู้ดูแล แต่ต้องอยู่ภายใต้ความเห็นชอบของผู้บริหารศาลชั้นต้นที่สหภาพนายความหรือสหภาพนายความประจำจังหวัดอยู่ในเขตพื้นที่และควรให้ศาลประเมินผลการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ทนายความขอแรงที่ปฏิบัติงานในระดับมาตรฐานคุณภาพมีคุณสมบัติพิเศษในการสอบคัดเลือกเข้าสู่ตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาบางคนยังให้ความเห็นว่าการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยเพราะทนายความจำเลยไม่สามารถสืบหาข้อเท็จจริงได้ทัน

ตอนที่ 2 กลุ่มจำเลย

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามกับจำเลยที่มีคำพิพากษาลงโทษและต้องขังอยู่ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง รวมจำนวน 50 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 50 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และแบ่งการเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม เป็นการเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลกลุ่มประชากรเป้าหมายในเรื่องอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนคดีที่ได้รับการช่วยเหลือจากทนายความขอแรง การว่าจ้างทนายความ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความ เป็นการนำเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้เห็นว่าทนายความที่ศาลอาญากรุงเทพใต้จัดให้แก่จำเลยในรูปแบบทนายความขอแรงมีคุณภาพเพียงใดและควรจะพัฒนาคุณภาพต่อไปอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข เป็นการนำเสนอปัญหาอื่น ๆ ที่จำเลยเห็นว่าควรมีการแก้ไข

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม

ตารางที่ 4.14

จำนวน ร้อยละของจำเลยจำแนกตามอายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	11	22.0
25-35 ปี	22	44.0
36-46 ปี	14	28.0
47 ปี ขึ้นไป	3	6.0
รวม	50	100
ก่อนต้องโทษมีอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
กรรมกร	3	6.0
รับจ้าง	38	76.0
รับราชการ	1	2.0
อื่น ๆ	8	16.0
รวม	50	100
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	28	56.0
มัธยมศึกษา	20	40.0
อนุปริญญา,ปริญญาตรี	2	4.0
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	50	100

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
0-5,000 บาท	17	34.0
5,001-10,000 บาท	23	46.0
10,001-15,000 บาท	5	10.0
15,001-20,000 บาท	1	2.0
มากกว่า 20,000 บาท	4	8.0
รวม	50	100

จากตารางที่ 4.14 ประชากรจำเลยส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 25-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 44 โดยก่อนต้องโทษประกอบอาชีพรับจ้าง 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 ส่วนการศึกษาร้อยละ 56 จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา สำหรับรายได้จะอยู่ในระดับ 5,001-10,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 และไม่เกิน 5,000 บาทจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 แม้อายุของทนายความจะมีใช้เครื่องวัดว่าทนายความขอแรงได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของจำเลยได้ดีเพียงใดก็ตาม แต่ก็มีความสัมพันธ์กับการศึกษา อาชีพและรายได้ของจำเลย ซึ่งอาจจะเป็นผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของทนายความขอแรงให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพได้

ตารางที่ 4.15

จำนวน ร้อยละของจำเลยจำแนกตามจำนวนคดีที่ได้รับการช่วยเหลือ
จากทนายความขอแรงและการว่าจ้างทนายความ

จำนวนคดีที่ได้รับการช่วยเหลือจาก ทนายความขอแรง	จำนวน	ร้อยละ
1 คดี	45	90.0
2 คดี	5	10.0
3 คดี	-	-
4 คดี ขึ้นไป	-	-
รวม	50	100
การว่าจ้างทนายความเอง	จำนวน	ร้อยละ
เคย	11	22.0
ไม่เคย	39	78.0
รวม	50	100

จากตารางที่ 4.15 กลุ่มจำเลยที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากทนายความขอแรง ปรากฏว่า เป็นผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากทนายความขอแรง ครั้งแรกเป็นจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ได้รับความช่วยเหลือจากทนายความขอแรงเป็นครั้งที่สองจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ในขณะที่จำเลยที่กระทำความผิดดังกล่าวเคยว่าจ้างทนายความเองด้วย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22

โดยสรุปแล้ว เห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดที่ตกเป็นจำเลยมักเป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน ระดับการศึกษาน้อย และมีรายได้ต่อเดือนไม่สูงมาก ไม่สามารถว่าจ้างทนายความเองได้ เมื่อกระทำความผิดที่มีโทษในทางอาญา จึงจำต้องขอรับความช่วยเหลือจากรัฐ และเพื่อให้จำเลยได้รับความเป็นธรรมโดยเท่าเทียมกับจำเลยที่สามารถจัดหาว่าจ้างทนายความได้เอง รัฐจึงต้องจัดหาทนายความขอแรงให้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความ

ตารางที่ 4.16

ความคิดเห็นของจำเลยต่อเรื่องความตั้งใจของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มากที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เมื่อศาลจัดหา ทนายความให้ ทนายความขอ แรงจะติดต่อ จำเลยทันที	22 (44.0)	8 (16.0)	12 (24.0)	5 (10.0)	3 (6.0)	50	3.82	1.273	มาก
ทนายความ ขอแรงช่วย ดำเนินการยื่น คำร้องเพื่อให้ จำเลยได้รับ การประกันตัว	7 (14.0)	15 (30.0)	14 (28.0)	9 (18.0)	5 (10.0)	50	3.20	1.195	ปาน กลาง
ทนายความ ขอแรงมาพบ จำเลยทุกครั้ง ที่จำเลย ร้องขอ	12 (24.0)	11 (22.0)	13 (26.0)	10 (20.0)	4 (8.0)	50	3.34	1.272	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงสอบ ข้อเท็จจริงใน คดีจากจำเลย อย่างละเอียด	17 (34.0)	12 (24.0)	14 (28.0)	6 (12.0)	1 (2.0)	50	3.76	1.117	มาก
ทนายความ ขอแรงไม่ค่อย เอาใจใส่คดี ของจำเลย	7 (14.0)	9 (18.0)	16 (32.0)	9 (18.0)	9 (18.0)	50	2.92	1.291	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับความตั้งใจของทนายความต่อความเห็นของจำเลยเกี่ยวกับการติดต่อตัวความตามที่ได้รับแต่งตั้งจากศาลให้เป็นทนายขอแรงมีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 3.82$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 เห็นด้วยมาก 8 คน เป็นร้อยละ 16 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24

กรณีที่มีความเห็นว่าทนายความขอแรงช่วยดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อให้จำเลยได้รับการประกันตัว มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.20$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยมาก มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุด 14 คน เป็นร้อยละ 28

ความเห็นที่ทนายความขอแรงมาพบจำเลยทุกครั้งที่มีจำเลยร้องขอ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.34$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งจำเลยที่เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 13 คน คิดเป็น

ร้อยละ 26 มีความเห็นด้วยมาก 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และมีความเห็นด้วยน้อย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20

กรณีทัศนัยความขอแรงสอบข้อเท็จจริงในคดีจากจำเลยอย่างละเอียดมีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.76$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และมีความเห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28

ส่วนกรณีทัศนัยความขอแรงไม่ค่อยเอาใจใส่คดีของจำเลยมีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.92$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และมีความเห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุดมีจำนวน 9 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18

กลุ่มประชากรจำเลยเห็นว่าทัศนัยความขอแรงได้มาติดต่อทันทีเมื่อจำเลยได้รับการแต่งตั้งทัศนัยความขอแรงจากศาล และทัศนัยความขอแรงจะสอบข้อเท็จจริงในคดีอย่างละเอียด

ตารางที่ 4.17

ความคิดเห็นของจำเลยต่อเรื่องประสิทธิภาพของทัศนัยความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทัศนัยความ ขอแรงของ จำเลยมี ประสิทธิภาพ ว่าความยังไม่ เพียงพอ	5 (10.0)	10 (20.0)	25 (50.0)	5 (10.0)	5 (10.0)	50	3.10	1.055	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ของทนายความต่อความเห็นของจำเลยเกี่ยวกับความมั่นใจในประสบการณ์การว่าความของทนายความขอแรงที่ได้รับการจัดทำให้มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.10$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุดจำนวน 5 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 30

ตารางที่ 4.18

ความคิดเห็นของจำเลยต่อเรื่องความชำนาญของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด (%)	เห็นด้วยมาก (%)	เห็นด้วยปานกลาง (%)	เห็นด้วยน้อย (%)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความขอแรงว่าความได้แก่ทนายทนายงานอัยการ	6 (12.0)	7 (14.0)	16 (32.0)	16 (32.0)	5 (10.0)	50	2.86	1.161	ปานกลาง
ทนายความขอแรงของจำเลยไม่มีคุณภาพ	5 (10.0)	6 (12.0)	27 (54.0)	7 (14.0)	5 (10.0)	50	2.98	1.040	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับความชำนาญของทนายความต่อความเห็นของจำเลยเกี่ยวกับการว่าความของทนายความขอแรงว่าเทียบเท่ากับพนักงานอัยการ มีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 2.86$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วย

ปานกลางและเห็นด้วยน้อย มีจำนวน 16 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 64 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12

กรณีมีความเห็นว่า ทัศนคติขอแรงไม่มีคุณภาพ มีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.98$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง จำเลยซึ่งเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และเห็นด้วยน้อย มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10

กลุ่มประชากรจำเลยเห็นว่า การว่าความของทัศนคติขอแรงเมื่อเทียบกับพนักงานอัยการแล้วอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.19

ความคิดเห็นของจำเลยต่อเรื่องแรงจูงใจของทัศนคติขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทัศนคติขอแรงว่า ความเพราะ ต้องการเงิน รางวัล	1 (2.0)	5 (10.0)	23 (46.0)	15 (30.0)	6 (12.0)	50	2.60	0.904	ปาน กลาง
ทัศนคติขอแรงมักจะ เรียกร้อง ค่าใช้จ่าย	7 (14.0)	15 (30.0)	7 (14.0)	13 (26.0)	8 (16.0)	50	3.00	1.340	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การใช้ ทนายความ ขอแรงไม่ควร ต้องเสีย ค่าใช้จ่าย	18 (36.0)	10 (20.0)	13 (26.0)	3 (6.0)	6 (12.0)	50	3.62	1.354	มาก

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจของทนายความต่อความเห็นของจำเลยเกี่ยวกับการว่าความของทนายความขอแรงที่ต้องการเงินรางวัล มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.60$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ในขณะที่มีความเห็นด้วยน้อยจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30

กรณีมีความเห็นเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ค่าพาหนะของทนายความขอแรง มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.00$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง มีจำเลยเห็นด้วยมาก จำนวน 15 คน เป็นร้อยละ 30 เห็นด้วยปานกลาง 7 คน เป็นร้อยละ 14 และเห็นด้วยน้อย มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26

ความเห็นว่าการใช้ทนายขอแรงไม่ควรต้องเสียค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.62$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งจำเลยที่เห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36 เห็นด้วยมากมีจำนวน 10 คน เป็นร้อยละ 20 และมีความเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26

ทนายความขอแรงที่เรียกร้องค่าใช้จ่ายจากจำเลยหรือญาติมีอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งกลุ่มประชากรจำเลยเห็นว่าไม่ควรต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้

ตารางที่ 4.20
 ความคิดเห็นของจำเลยต่อเรื่องคุณลักษณะของ
 ทนายความขอแรงในแต่ละแบบ

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
จำเลยมี สิทธิเลือก ทนายความ ขอแรงที่ศาล จัดหาให้	21 (42.0)	21 (42.0)	7 (14.0)	-	1 (2.0)	50	4.22	0.840	มาก
จำเลย ต้องการเป็น ผู้จัดหา ทนายความ เองและรัฐ เป็นผู้จ่ายเงิน ค่าจ้างแทน	25 (50.0)	10 (20.0)	10 (20.0)	2 (4.0)	3 (6.0)	50	4.04	1.195	มาก
จำเลย ต้องการให้มี ผู้ทำหน้าที่ คล้าย พนักงาน อัยการมาเป็น ทนายความ ขอแรง	23 (46.0)	15 (30.0)	10 (20.0)	1 (2.0)	1 (2.0)	50	4.16	0.955	มาก

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงควรมี ประสบการณ์ การว่าความ มาแล้วอย่าง น้อย 5 ปี	22 (44.0)	17 (34.0)	7 (14.0)	2 (4.0)	2 (4.0)	50	4.10	1.055	มาก

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของทนายความขอแรงในแต่ละแบบต่อความเห็นของจำเลยเกี่ยวกับการที่จำเลยมีสิทธิเลือกทนายความขอแรงที่ศาลจัดหาให้ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.22$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยมากที่สุดและเห็นด้วยมาก มีจำนวน 21 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 84 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลางจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

กรณีมีความเห็นเกี่ยวกับการที่จำเลยเป็นผู้จัดหาทนายความมาเองและรัฐเป็นผู้จ่ายเงินค่าจ้างแทน มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.04$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่ง ผู้ที่เห็นด้วยมากที่สุด 25 คน มีค่าร้อยละ 50 และผู้เห็นด้วยมากและปานกลางมีจำนวน 10 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 40

ความเห็นที่จำเลยต้องการให้มีผู้ทำหน้าที่คล้ายพนักงานอัยการมาเป็นทนายความขอแรง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.16$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งจำเลยที่เห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 และมีความเห็นด้วยมาก 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 เห็นด้วยปานกลาง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ความเห็นที่ทนายความขอแรงควรมีประสบการณ์ในการว่าความมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.10$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลย

ที่เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 เห็นด้วยมาก 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ในขณะที่เห็นด้วยปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

โดยสรุป จะเห็นว่าคุณลักษณะทั้งสามแบบ คือ 1. จำเลยมีสิทธิเลือกทนายความขอแรง 2. จำเลยจัดหาทนายความเองโดยรัฐจ่ายเงินค่าจ้าง และ 3. ทนายความที่ทำหน้าที่คล้ายพนักงานอัยการ จำเลยเห็นด้วยกับคุณลักษณะทั้งสามแบบ ซึ่งล้วนแต่เป็นคุณลักษณะของทนายความขอแรงรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากรูปแบบบัญชีรายชื่อหมุนเวียนตามลำดับก่อนหลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามจำเลยก็ยังเห็นอีกว่า ทนายความขอแรงควรมีประสบการณ์ในการว่าความมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ ใจหาญและคณะได้วิจัยเกี่ยวกับทนายความระบบ Public Defender เสนอให้เป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่ทนายความจำเลย

ตารางที่ 4.21

ความคิดเห็นของจำเลยต่อเรื่ององค์กรรับผิดชอบ

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ศาลเป็นผู้ดูแลจัดหาทนายความให้จำเลยได้ดีกว่าสภาทนายความ	7 (14.0)	10 (20.0)	24 (48.0)	4 (8.0)	5 (10.0)	50	3.20	1.107	ปานกลาง
ควรมีการประเมินผลงานทนายความขอแรง	30 (60.0)	12 (24.0)	4 (8.0)	1 (2.0)	3 (6.0)	50	4.30	1.111	มาก

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับองค์กรรับผิดชอบความขอแรงต่อความเห็นของจำเลยเกี่ยวกับกรณีศาลควรเป็นองค์กรผู้ดูแลความขอแรงมีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 3.20$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมากและมากที่สุดจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34

กรณีมีความเห็นว่าควรมีการประเมินผลงานความขอแรง มีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.30$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าจำเลยเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีผู้เห็นด้วยมาก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ในขณะที่เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48

กลุ่มประชากรจำเลยเห็นว่า องค์กรที่ควรเป็นผู้ดูแลการจัดหาความให้จำเลยยังไม่ชัดเจนว่า เป็นองค์กรใดระหว่างศาลและสภาทนายความ แต่เห็นด้วยว่า จะต้องมีการประเมินผลงานความขอแรง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข

จำเลยเป็นผู้ที่ได้รับผลโดยตรงจากการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความขอแรง ย่อมจะให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ พอสรุปข้อเสนอแนะของจำเลยได้ว่า

ทนายความขอแรงต้องทำงานเต็มความสามารถไม่ควรคำนึงถึงผลตอบแทนที่ได้รับ มีความรับผิดชอบ มีจรรยาบรรณ และมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบันทนายความขอแรงว่าความเพียงเพื่อให้เสร็จไปในแต่ละคดี ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ติดตามเอาใจใส่คดี ทำให้ทนายความไม่มีคุณภาพ และเสนอแนะให้มีการประเมินผลงานของทนายความด้วย

ตอนที่ 3 กลุ่มทนายความ

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามกับทนายจำเลยที่ขึ้นทะเบียนไว้ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ จำนวน 60 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 53 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.33 จะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และแบ่งการเสนอผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม เป็นการเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลกลุ่มประชากรเป้าหมายในเรื่องอายุ การศึกษา รายได้ รายได้อื่น ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ

ทนายความ จำนวนคดีอาญา ระยะเวลาในการเป็นทนายขอแรงการเข้าช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม ตลอดทั้งการปรับปรุงระบบทนายความขอแรง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความ เป็นการนำเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้เห็นว่าทนายความที่ศาลอาญากรุงเทพใต้จัดให้แก่จำเลยในรูปทนายความขอแรงมีคุณภาพเพียงใดและควรจะพัฒนาคุณภาพต่อไปอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข เป็นการนำเสนอปัญหาอื่น ๆ ที่ทนายความเห็นว่าควรมีการแก้ไข

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังทางสังคม

ตารางที่ 4.22

จำนวน ร้อยละของทนายความจำเลยจำแนกตามอายุ และ
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพทนายความ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	-	-
25-35 ปี	19	35.8
36-46 ปี	14	26.4
47 ปี ขึ้นไป	20	37.7
รวม	53	100
ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ ทนายความ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2 ปี	9	17.0
2-4 ปี	10	18.9
5-7 ปี	21	39.6
8-10 ปี	3	5.7
เกิน10 ปี ขึ้นไป	10	18.9
รวม	53	100

จากตารางที่ 4.22 ประชากรทนายจำเลยที่มีอายุอยู่ในช่วง 47 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 จะเห็นว่า ช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงที่มีการงานมั่นคง จึงคาดว่าจะยึดมั่นกับการประกอบวิชาชีพทนายความ ผู้ที่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 เป็นช่วงที่กำลังแสวงหาอาชีพที่เหมาะสม อาจมีการเปลี่ยนแปลงงานได้ง่าย อายุของทนายความจึงไล่เลี่ยกันระหว่างช่วงอายุ 25-35 ปี และ 47 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาระยะเวลาในการประกอบอาชีพ 5-7 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 จะเห็นว่า ทนายความขอแรงน่าจะมีประสบการณ์พอสมควร ในขณะที่ระยะเวลาไม่เกิน 4 ปี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 เป็นผู้ที่กำลังหาประสบการณ์

ตารางที่ 4.23

จำนวน ร้อยละของทนายความจำเลยจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด

วุฒิการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	39	73.6
สูงกว่าปริญญาตรี (รวม นบพ.)	14	26.4
อื่น ๆ	-	-
รวม	53	100

จากตารางที่ 4.23 กลุ่มประชากรที่ประกอบอาชีพทนายความสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 สำเร็จสูงกว่าระดับปริญญาตรี (รวม นบพ.) มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 เห็นได้ว่า ทนายความส่วนใหญ่ เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วมาประกอบอาชีพทนายความ เพราะสามารถขออนุญาตประกอบอาชีพทนายความได้ โดยไม่จำเป็นต้องจบเนติบัณฑิตหรือการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้เห็นว่าการประกอบอาชีพทนายความในประเทศไทยทำได้โดยง่าย

ตารางที่ 4.24

จำนวน ร้อยละของทนายความจำเลยจำแนกตามรายได้

รายได้จากการประกอบอาชีพ ทนายความเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
5,000-10,000 บาท	12	22.6
10,001-15,000 บาท	14	26.4
15,001-20,000 บาท	11	20.8
20,001-25,000 บาท	5	9.4
มากกว่า 25,000 บาท	11	20.8
รวม	53	100
แหล่งรายได้อื่นนอกจากการ ประกอบอาชีพทนายความ	จำนวน	ร้อยละ
มี	19	35.8
ไม่มี	34	64.2
ธุรกิจส่วนตัว	12	22.6
อื่นๆ	7	13.2

จากตารางที่ 4.24 ทนายความส่วนมากมีรายได้จากการประกอบอาชีพทนายความเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 49 และไม่มีแหล่งรายได้อื่นนอกจากการประกอบอาชีพทนายความ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 จะเห็นว่า ทนายความมีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพทนายความ ซึ่งส่งผลต่อการรับว่าความคดีขอแรง

ตารางที่ 4.25

จำนวน ร้อยละของทนายความจำเลยจำแนกตามจำนวนคดีอาญา
ที่รับจ้างว่าความ (ต่อเดือน) และระยะเวลาที่เป็นทนายความขอแรง

จำนวนคดีอาญาที่รับจ้างว่าความ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 คดี	31	58.5
5-9 คดี	15	28.3
10-14 คดี	2	3.8
15 คดี ขึ้นไป	5	9.4
รวม	53	100
ระยะเวลาที่เป็นทนายขอแรง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	5	9.4
1-2 ปี	18	34.0
3-4 ปี	6	11.3
5 ปีขึ้นไป	24	45.3
รวม	53	100

จากตารางที่ 4.25 ทนายความส่วนมากรับจ้างว่าความต่อเดือนต่ำกว่า 5 คดี คิดเป็นร้อยละ 58.5 อาจจะเป็นเนื่องจากสาเหตุระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่อง ที่มีการพิจารณาให้เสร็จไปที่ละคดี จึงจะพิจารณาคดีเรื่องใหม่ต่อไปได้ ทำให้การพิจารณาคดีในแต่ละเดือนมีจำนวนไม่มาก และเห็นได้ว่าทนายความที่มาขึ้นทะเบียนเป็นทนายความขอแรงต่อศาลได้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนถึงร้อยละ 45.3

ตารางที่ 4.26

จำนวนของหน่วยความจำเลยจำแนกตามการช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม

การช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
องค์กรการกุศล	21	-
องค์กรศาสนา	12	-
องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม	5	-
องค์กรศึกษา	14	-
องค์กรสังคมสงเคราะห์	9	-
อื่นๆ	12	-

จากตารางที่ 4.26 กลุ่มประชากรนอกจากจะประกอบอาชีพทนายความแล้ว ยังได้ช่วยเหลือกิจกรรมสังคม โดยแต่ละคนได้ช่วยเหลือในหลายองค์กร โดยเฉพาะองค์กรการกุศล มีจำนวน 21 คน จึงเห็นได้ว่า ทนายความขอแรงเป็นผู้ที่ทำงานด้วยความเสียสละเพื่อช่วยเหลือสังคม เมื่อพิจารณาทนายความขอแรงที่รับทำคดีขอแรงตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ตามตารางที่ 4.25 แล้ว พึงคาดหมายว่าทนายความกลุ่มนี้ทำงานด้วยความเสียสละเพื่อช่วยเหลือสังคมโดยแท้

ตารางที่ 4.27

จำนวนของทนายความจำเลยจำแนกตามความรู้ในเรื่องอัตราเงินรางวัล
ทนายความขอแรงในปัจจุบัน

เงินรางวัล ฐานความผิด	ทราบ	ไม่ทราบ	ตอบผิด
ประหารชีวิต	-	53	-
ตั้งแต่สิบปีขึ้นไป	-	53	-
อื่น ๆ	2	51	-

จากตารางที่ 4.27 ทนายความขอแรงไม่ทราบอัตราเงินรางวัลทนายความ ในคดีที่มีโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหารชีวิต คงมีเพียง 2 คน ที่ทราบอัตราเงินรางวัลทนายความในคดีอื่นนอกจากคดีประเภทข้างต้น ทนายความส่วนใหญ่จึงทราบเพียงเงินรางวัลที่ได้รับจริงเท่านั้น

ตารางที่ 4.28

จำนวน ร้อยละของทนายความจำเลยจำแนกตามรูปแบบทนายความ
ที่ควรปรับปรุงและนำมาใช้

รูปแบบทนายความขอแรง	จำนวน	ร้อยละ
ทนายความสำนักงาน	9	17.0
ทนายความจ้างมาเป็นรายคดี	9	17.0
ทนายความประจำ (Public Defender)	26	49.1
ไม่สามารถตอบได้	9	17.0
รวม	53	100
รูปแบบการนำมาใช้	จำนวน	ร้อยละ
ควบคุมระบบเดิม	29	54.7
แทนระบบเดิม	15	28.3
ไม่ตอบ	9	17.0
รวม	53	100

จากตารางที่ 4.28 กลุ่มประชากรเห็นด้วยกับการนำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาใช้ในการปรับปรุงทนายความขอแรง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ทนายความสำนักงานและทนายความจ้างมาเป็นรายคดี จำนวน 9 คนเท่ากัน เป็นร้อยละ 34 และมีจำนวน 9 คน ที่ไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับทนายความที่ควรจะนำมาปรับปรุงเพราะยังไม่เข้าใจหลักการและแนวทางในการปรับปรุงของทนายความดังกล่าว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความ

ตารางที่ 4.29
ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่องความตั้งใจ
ของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มากที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงติดต่อ จำเลยทันทีที่ ศาลแต่งตั้ง ให้เป็น ทนายความ จำเลย	34 (64.2)	16 (30.2)	2 (3.8)	1 (1.9)	-	53	4.57	0.665	มาก
ทนายความ ขอแรง ต้องการให้ จำเลยได้รับ การประกันตัว	20 (37.7)	18 (34.0)	12 (22.6)	3 (5.7)	-	53	4.04	0.919	มาก

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงให้ความ สำคัญในการ สอบถาม ข้อเท็จจริง จากจำเลย เหมือนกันทั้ง ในคดีอัตรา โทษสูงและคดี ความผิด เล็กน้อย	43 (81.1)	10 (18.9)	-	-	-	53	4.81	0.395	มาก
ทนายความ ขอแรงมักจะ ไม่ตามไป สืบพยาน ประเด็นในคดี ขอแรง	3 (5.7)	3 (5.7)	9 (17.0)	6 (11.3)	32 (60.4)	53	1.85	1.231	น้อย

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความ ขอแรงต้องใช้เวลาในการ เตรียมคดีขอ แรงไม่น้อย กว่าคดีรับจ้าง ว่าความ	34 (64.2)	13 (24.5)	3 (5.7)	-	3 (5.7)	53	4.42	1.027	มาก

จากตารางที่ 4.29 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับความตั้งใจของทนายความในการติดต่อจำเลย
ทันทีที่ศาลแต่งตั้งให้เป็นทนายความ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.57$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายจำเลยเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2
และเห็นด้วยมาก มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2

กรณีทนายความขอแรงต้องการช่วยให้จำเลยได้รับการประกันตัว มีค่าความเห็นเฉลี่ย
 $\bar{X} = 4.04$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งทนายความที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 20 คน
คิดเป็นร้อยละ 37.7 และเห็นด้วยมาก มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 34

กรณีทนายความขอแรงให้ความสำคัญในการสอบถามข้อเท็จจริงจากจำเลยเหมือนกัน
ทั้งในคดีอัตราโทษสูงและคดีความผิดเล็กน้อย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.81$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
ซึ่งทนายจำเลยที่เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 81.1 และเห็นด้วยมาก
มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9

กรณีที่ทนายขอแรงไม่ตามไปสืบพยานประเด็นในคดีขอแรง มีค่าความคิดเห็น
 $\bar{X} = 1.85$ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายจำเลยเห็นด้วยน้อยที่สุด

มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17

ส่วนกรณีที่นายขอแรงต้องใช้เวลาในการเตรียมคดีขอแรงไม่น้อยกว่าคดีรับจ้างว่าความ มีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 4.42$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่า นายจำเลยเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 และเห็นด้วยมาก มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5

จากการศึกษาทนายความส่วนใหญ่มีความตั้งใจและเสียสละเวลาในการทำคดีขอแรงไม่ว่าจะเป็นความผิดร้ายแรงหรือความผิดเล็กน้อย รวมตลอดทั้งมีการตามไปสืบพยานประเด็น

ตารางที่ 4.30

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่องประสิทธิภาพ
ของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การรับเป็น ทนายความ ขอแรงเพื่อหา ประสิทธิภาพ	6 (11.3)	9 (17.0)	16 (30.2)	6 (11.3)	16 (30.2)	53	2.68	1.370	ปาน กลาง
คดีที่รับเป็น ทนายความ ขอแรงให้ จำเลยไม่ตรง กับความถนัด	3 (5.7)	3 (5.7)	12 (22.6)	12 (22.6)	23 (43.4)	53	2.08	1.190	น้อย

จากตารางที่ 4.30 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ของทนายความเกี่ยวกับการรับเป็นทนายขอแรงเพื่อหาประสบการณ์ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.68$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายความจำเลยเห็นด้วยปานกลางและเห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 16 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 60.4 ในขณะที่มีความเห็นด้วยมาก มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17

คดีที่ทนายความรับเป็นทนายความขอแรงไม่ตรงกับความถนัด มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 2.08$ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย โดยทนายความที่มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 เห็นด้วยน้อยและปานกลาง มีจำนวน 12 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 45.2

เห็นได้ว่า ทนายความส่วนมากที่มาลงทะเบียนทนายความขอแรงต่อศาล มีได้มุ่งทำคดีขอแรงเพื่อหาประสบการณ์ และสามารถรับว่าความได้ตรงตามความถนัดทุกคดี

ตารางที่ 4.31

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่อง

ความชำนาญของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
คดีที่มีอัตรา โทษไม่รุนแรง มักมีการ แนะนำให้ จำเลยรับ สารภาพ	1 (1.9)	2 (3.8)	7 (13.2)	16 (30.2)	27 (50.9)	53	1.75	0.959	น้อย

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การว่าความ ในคดีอาญา ดีกว่าคดีแพ่ง	12 (22.6)	9 (17.0)	20 (37.7)	7 (13.2)	5 (9.4)	53	3.30	1.234	ปาน กลาง
ทนายความ ขอแรงมี ความคิดที่จะ สอบผู้ช่วยผู้ พิพากษาและ อัยการผู้ช่วย	23 (43.4)	7 (13.2)	7 (13.2)	3 (5.7)	13 (24.5)	53	3.45	1.659	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.31 แสดงให้เห็นว่า คดีที่มีอัตราโทษไม่รุนแรงทนายความจะมีการแนะนำให้จำเลยรับสารภาพ มีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 1.75$ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายจำเลยเห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 และเห็นด้วยน้อย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2

กรณีความสามารถในการว่าความคดีอาญาดีกว่าคดีแพ่ง มีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.30$ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายจำเลยที่ว่าความคดีอาญาดีกว่าคดีแพ่งเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 และเห็นด้วยมาก มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6

กรณีทนายความขอแรงมีความคิดที่จะสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.45$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งทนายจำเลยที่เห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 ในขณะที่เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 เห็นด้วยปานกลางและเห็นด้วยมากจำนวน 7 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 26.4

เห็นได้ว่า ทนายความขอแรงมิได้แนะนำให้จำเลยรับสารภาพ โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงในคดี แต่มีความคิดที่จะสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วยอยู่บ้าง

ตารางที่ 4.32

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่องแรงจูงใจ
ของทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เหตุที่รับเป็น ทนายความ ขอแรงเพราะ ต้องการ จรรโลงสังคม ให้เกิดความ ยุติธรรม	37 (69.8)	12 (22.6)	4 (7.5)	-	-	53	4.62	0.627	มาก
ควรมีเงิน ค่าใช้จ่ายใน การดำเนินคดี ต่างหากจาก เงินรางวัล	30 (56.6)	17 (32.1)	2 (3.8)	3 (5.7)	1 (1.9)	53	4.36	0.942	มาก

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อัตราเงิน รางวัล ทนายความ ขอแรง ปัจจุบันมี ความ เหมาะสมแล้ว	3 (5.7)	4 (7.5)	16 (30.2)	13 (24.5)	17 (32.1)	53	2.30	1.170	น้อย
ควรยกเว้น ค่าธรรมเนียม ในการขอคัด หรือถ่าย เอกสารต่าง ๆ จากศาลใน คดีศาล ขอแรง	41 (77.4)	7 (13.2)	-	1 (1.9)	4 (7.5)	53	4.51	1.137	มาก

จากตารางที่ 4.32 แสดงให้เห็นแรงจูงใจของทนายความเกี่ยวกับการรับเป็นทนายความขอแรงเพราะต้องการจรรโลงสังคมให้เกิดความยุติธรรม มีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 4.62$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายจำเลยเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 และเห็นด้วยมาก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6

กรณีเกี่ยวกับการมีเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างหากจากเงินรางวัล มีค่าความเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 4.36$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก พบว่าทนายความที่เห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และเห็นด้วยมาก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1

กรณีอัตราเงินรางวัลทนายความขอแรงปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.30$ อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย พบว่าทนายจำเลยที่เห็นน้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 เห็นด้วยปานกลาง จำนวน 16 คน เป็นร้อยละ 30.2 และเห็นด้วยน้อย 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5

ส่วนกรณีควรยกเว้นค่าธรรมเนียมในการขอคัดหรือถ่ายเอกสารต่าง ๆ จากศาลในคดีขอแรง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.51$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งทนายจำเลยที่เห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 และเห็นด้วยมาก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ทนายความส่วนมากเห็นว่า อัตราเงินรางวัลยังไม่เหมาะสม อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุไม่ทราบอัตราเงินรางวัลที่แท้จริง พึงเข้าใจว่า อัตราที่ศาลสั่งจ่ายเป็นเงินรางวัลเป็นอัตราเงินรางวัลทนายความ นอกจากนี้ มีความเห็นให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมและควรมีเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างหากจากเงินรางวัล

ตารางที่ 4.33

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่องการจัดประเภทคดี

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด (%)	เห็นด้วยมาก (%)	เห็นด้วยปานกลาง (%)	เห็นด้วยน้อย (%)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทนายความขอแรงควรเลือกประเภทคดีได้เอง	13 (24.5)	10 (18.9)	18 (34.0)	2 (3.8)	10 (18.9)	53	3.26	1.389	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.33 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับการจัดประเภทคดีที่ทนายความขอแรงควรเลือกคดีได้เอง มีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 3.26$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่าทนายจำเลยเห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 เห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 18

ตารางที่ 4.34

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่องรูปแบบการเลือก

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
จำเลยควรมีสิทธิเลือกทนายความขอแรงที่ศาลจัดหาให้	22 (41.5)	11 (20.8)	8 (15.1)	4 (7.5)	8 (15.1)	53	3.66	1.467	มาก
ประสงค์เปลี่ยนวิธีจัดหาทนายความด้วยวิธีอื่นแทนระบบตามบัญชีรายชื่อ	11 (20.8)	16 (30.2)	14 (26.4)	9 (17.0)	3 (5.7)	53	3.43	1.169	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.34 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกของนายจำเลยเกี่ยวกับการที่จำเลยควรมีสิทธิเลือกทนายความขอแรงที่ศาลจัดหาให้ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.66$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่านายจำเลยเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 และเห็นด้วยมาก จำนวน 11 คน ร้อยละ 20.8

กรณีมีความเห็นเกี่ยวกับการประสงค์เปลี่ยนวิธีการจัดหาทนายความให้จำเลยด้วยวิธีอื่นแทนระบบตามบัญชีรายชื่อ มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.43$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งพบว่าทนายความจำเลยเห็นด้วยมาก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 เห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ในขณะที่เห็นด้วยน้อยและน้อยที่สุด 12 คน เป็นร้อยละ 22.7

ทนายความขอแรงส่วนมากมีความเห็นให้จำเลยมีสิทธิเลือกทนายความที่ศาลจัดหาให้ ส่วนที่ต้องการจะเปลี่ยนวิธีการจัดหาทนายความรูปแบบอื่นแทนรูปแบบตามบัญชีรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.35

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อรูปแบบทนายความขอแรง

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมี ทนายความ อาวุโสคอย ดูแลการ ปฏิบัติหน้าที่ ของ ทนายความ รุ่นใหม่เป็น การเปิด โอกาสให้ ทนายความ รุ่นใหม่ได้รับ การฝึกฝน และถ่ายทอด ประสบการณ์	18 (34.0)	21 (39.6)	5 (9.4)	4 (7.5)	5 (9.4)	53	3.81	1.257	มาก

จากตารางที่ 4.35 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับการมีทนายความอาวุโสคอยดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความรุ่นใหม่ทำให้ทนายความรุ่นใหม่มีประสบการณ์มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย $\bar{X} = 3.81$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาค่าร้อยละพบว่า ทนายความเห็นด้วยมาก มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 และเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0

การมีทนายความอาสาโคยดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความรุ่นใหม่เป็นรูปแบบของการจัดหาทนายความแบบทนายความประจำ (Public Defender) ที่มีเงินเดือนประจำ ลักษณะคล้ายพนักงานอัยการ ซึ่งทนายความขอแรงเห็นด้วยกับการนำรูปแบบทนายความดังกล่าวมาใช้ควบคู่กับทนายความบัญชีรายชื่อ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7

ตารางที่ 4.36

ความคิดเห็นของทนายความจำเลยต่อเรื่ององค์กรรับผิดชอบ

ข้อความ	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (%)	เห็น ด้วย มาก (%)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (%)	เห็น ด้วย น้อย (%)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (%)	รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สภา ทนายความ ควรเหมาะสม เป็นองค์กร ผู้ดูแล ทนายความ ขอแรงกว่า องค์กรศาล	14 (26.4)	9 (17.0)	7 (13.2)	8 (15.1)	15 (28.3)	53	2.98	1.599	ปาน กลาง
ควรมีการ ประเมิน ผลงาน ทนายความ ขอแรง	27 (50.9)	16 (30.2)	5 (9.4)	2 (3.8)	3 (5.7)	53	4.17	1.122	มาก

จากตารางที่ 4.36 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมที่สภาทนายความควรรับผิดชอบดูแลทนายความขอแรง มีค่าความคิดเห็น $\bar{X} = 2.98$ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณา

ค่าร้อยละพบว่านายจำเลยเห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 เห็นด้วยมาก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ในขณะที่มีความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ควรมีการประเมินผลงานทนายความขอแรง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.17$ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งทนายจำเลยเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 และเห็นด้วยมาก 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2

ทนายความมีความเห็นให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของทนายความขอแรง ส่วนองค์กรที่เหมาะสมเป็นผู้ดูแลทนายความขอแรงยังไม่ชัดเจนว่าควรจะเป็นสภาทนายความหรือศาล

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไข

ทนายความจำเลยได้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะพอสรุปได้ว่า

การจัดหาทนายความให้แก่จำเลยในคดีที่มีอัตราโทษสูง ควรตั้งทนายความที่มีประสบการณ์ผ่านงานคดีมามากและต้องคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งนี้หากมีกฎหมายใหม่ออกบังคับใช้ให้อบรมทนายความขอแรงเพื่อให้มีความรู้ ทราบขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

นอกจากนี้เมื่อศาลตั้งทนายความให้แก่จำเลยแล้วควรจัดให้ทนายความได้พบจำเลยก่อนวันนัดพร้อมเพื่อวางแผนบริหารคดีอย่างน้อย 1 เดือนในสถานที่ที่เหมาะสม สามารถปรึกษาคดีได้อย่างเต็มที่ ทั้งการที่จะให้ทนายความขอแรงมาเข้าเวรควรจัดให้เหมาะสมเพราะบางวันมีจำเลยต้องการทนายความขอแรงเป็นจำนวนมากทำให้ทนายความรับคดีมากเกินไป ส่วนเงินรางวัลค่าทนายความยังไม่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันควรปรับให้เหมาะสมและในการจ่ายเงินรางวัลให้เบิกจ่ายเป็นงวดตามผลงานได้โดยเฉพาะทนายความขอแรงเป็นทนายความใหม่ไม่มีเงินสำรองค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าพาหนะเดินทางไปพบจำเลยที่เรือนจำ ค่าใช้จ่ายในการตามประเด็น จึงควรตั้งค่าใช้จ่ายต่างหากจากเงินรางวัล

สำหรับองค์กรผู้ดูแลจัดหาทนายความจำเลยแก่จำเลยควรเป็นสภาทนายความเพราะสามารถทราบได้ว่าทนายความคนใดมีคุณสมบัติเหมาะสมกับคดีใดและหากมีการประพฤติผิดมรรยาททนายความก็สามารถลงโทษได้ทันทีและควรจะต้องมีการประเมินผลงานของทนายความทุกปี

ตารางที่ 4.37
เปรียบเทียบผลการศึกษา

ข้อมูลการศึกษา	ผู้พิพากษา	จำเลย	ทนายความ
1. ทักนะต่อ ทนายความขอ แรง	- ขาดประสบการณ์และ ว่าความคดีขอแรงเพื่อ สะสมจำนวนคดีไว้ สำหรับสอบผู้ช่วยผู้ พิพากษาและอัยการ	- ว่าความเพียง เพื่อให้เสร็จไปใน แต่ละคดี - เป็นทนายความที่ ไม่มีคุณภาพ	เป็นผู้จรรโลงสังคมให้ เกิดความเป็นธรรมมิได้ มุ่งทำคดีขอแรงเพื่อหา ประสบการณ์
2. ปัจจัยที่มีผลต่อ คุณภาพ - ความตั้งใจ - ประสบการณ์ - ความชำนาญ	- ทนายความขาดความ ทุ่มเทเอาใจใส่ไม่ เสียสละเวลาให้แก่คดี ขอแรงและเตรียมคดีไม่ เพียงพอ - ขาดประสบการณ์ด้าน ข้อกฎหมายและ ข้อเท็จจริง - ขาดความกระตือรือร้น และจำเลยมักให้การ รับสารภาพ	- เอาใจใส่และสอบ ข้อเท็จจริงในคดี อย่างละเอียด - ประสบการณ์อยู่ใน ระดับปาน กลาง - มีความชำนาญ ในการว่าความ ในระดับปาน กลาง	- มีความตั้งใจและ เสียสละเวลาในการ ทำคดีขอแรง - ไม่ได้ทำคดีขอแรงเพื่อ หาประสบการณ์และ สามารถรับว่าความ ได้ตรงตามความถนัด - มีความชำนาญ คดีอาญาในระดับ ปานกลางและ ประชากรค่อนข้าง มากมีความคิดที่จะ สอบผู้ช่วยผู้พิพากษา และอัยการผู้ช่วย 30 คน เป็นร้อยละ 56.6

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ข้อมูลการศึกษา	ผู้พิพากษา	จำเลย	ทนายความ
- แรงจูงใจ	- เงินรางวัลค่อนข้างเหมาะสมเห็นด้วยกับการยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าคัดถ่ายเอกสารตลอดจนการตั้งเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างหาก	- เห็นว่าทนายความขอแรงว่าความเพราะต้องการเงินรางวัลในระดับปานกลาง และจำเลยจำนวนถึงร้อยละ 40 เห็นว่าทนายความมักจะเรียกร้องค่าใช้จ่ายจากจำเลยหรือญาติ	- เงินรางวัลยังไม่เหมาะสม ควรยกเว้นค่าธรรมเนียมและตั้งเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างหาก
- ประเภทคดี	- การจัดประเภทคดีให้ตรงกับความชำนาญของทนายความจะเกิดความเป็นธรรมกับจำเลย	-	- ทนายความควรเลือกประเภทคดีได้เองอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ข้อมูลการศึกษา	ผู้พิพากษา	จำเลย	ทนายความ
- รูปแบบการเลือก	- นำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาปรับใช้ควบคู่กับบัญชีรายชื่อ	- เห็นด้วยกับการนำทนายความรูปแบบอื่นมาใช้แทนรูปแบบบัญชีรายชื่อโดยเห็นด้วยกับคุณลักษณะของทนายความประจำ (Public Defender)	- เห็นด้วยกับการเปลี่ยนวิธีการจัดหาทนายความขอแรงแทนรูปแบบบัญชีรายชื่อและนำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาปรับใช้ควบคู่กับรูปแบบเดิม
- องค์กรรับผิดชอบ	- ให้สภาทนายความเป็นผู้ดูแลจัดสรรทนายความขอแรงและควรประเมินผลงานของทนายความขอแรง	- ยังไม่ชัดเจนว่าควรให้สภาทนายความหรือศาลเป็นผู้ดูแลและควรประเมินผลงานของทนายความขอแรง	- ยังไม่ชัดเจนว่าควรให้สภาทนายความหรือศาลเป็นผู้ดูแลแต่ควรประเมินผลงานของทนายความขอแรง

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ข้อมูลการศึกษา	ผู้พิพากษา	จำเลย	ทนายความ
- อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิพิเศษแก่ ทนายความขอแรง เช่น การนำรายได้มา หักลดหย่อนภาษี เปิด โอกาสเข้าให้เข้าสู่ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ พิพากษาโดยให้มี คุณสมบัติพิเศษในการ สอบ - การพิจารณาคดี ต่อเนื่องเป็นปัญหา อุปสรรคส่งผลร้ายต่อ จำเลยในการสืบหา ข้อเท็จจริง 	-	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดทนายความ ขอแรงพบจำเลยใน สถานที่เหมาะสม สามารถปรึกษาคดี ได้อย่างเต็มที่ จ่ายเงินรางวัล แบ่งเป็นงวดได้

เพื่อให้เห็นว่าปัจจัยใดจะมีผลต่อคุณภาพของการจัดหาทนายความที่ศาลจัดหาให้แก่จำเลยในคดีอาญาของศาลอาญากรุงเทพใต้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอตารางลำดับความสำคัญของปัจจัยตามค่าสูงสุดถึงต่ำสุดของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในแต่ละกลุ่มประชากร ดังนี้

ก. ประชากรผู้พิพากษา

ลำดับ	ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	หมายเหตุ
1	การประเมินผล	4.47	แปรผลความหมาย ค่าเฉลี่ย 3.52-5.00 เท่ากับเห็นด้วยมาก
2	ประเภทคดี	4.13	
3	รูปแบบการเลือก	4.09	
4	องค์กรรับผิดชอบ	3.53	
5	ความชำนาญ	3.51	
6	แรงจูงใจ	3.47	
7	ประสบการณ์	3.15	
8	ความตั้งใจ	2.84	

ข. ประชากรจำเลย

ลำดับ	ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	หมายเหตุ
1	การประเมินผล	4.30	แปรผลความหมาย ค่าเฉลี่ย 3.52-5.00 เท่ากับเห็นด้วยมาก
2	รูปแบบการเลือก	4.13	
3	ความตั้งใจ	3.53	
4	องค์กรรับผิดชอบ	3.20	
5	ประสบการณ์	3.10	
6	แรงจูงใจ	3.07	
7	ความชำนาญ	2.92	

ค. ประชากรนายจำเลย

ลำดับ	ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	หมายเหตุ
1	แรงจูงใจ	4.50	แปรผลความหมาย ค่าเฉลี่ย 3.52-5.00 เท่ากับเห็นด้วยมาก
2	ความตั้งใจ	4.46	
3	การประเมินผล	4.17	
4	รูปแบบการเลือก	3.63	
5	ความชำนาญ	3.38	
6	ประเภทคดี	3.26	
7	องค์กรรับผิดชอบ	2.98	
8	ประสบการณ์	2.38	

จากตาราง ก. ถึง ค. ประชากรผู้พิพากษาส่วนมากมองว่าปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพทนายความขอแรงในระดับเห็นด้วยมาก คือ การประเมินผลงานของทนายความ การจัดประเภทคดีให้ตรงกับความชำนาญของทนายความ การเลือกรูปแบบทนายความที่นำมาปรับใช้ในการจัดหาทนายความให้แก่จำเลย และองค์กรรับผิดชอบ โดยปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การประเมินผลงานทนายความ เช่นเดียวกับประชากรจำเลยส่วนมากมองว่าการประเมินผลงานทนายความ การเลือกรูปแบบทนายความที่นำมาปรับใช้ และความตั้งใจของทนายความมีส่วนสำคัญมาก ในขณะที่ประชากรนายจำเลยเห็นว่า ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่จะนำมาปรับปรุงทนายความให้มีคุณภาพ คือแรงจูงใจ ความตั้งใจของทนายความ การประเมินผลงานทนายความ และรูปแบบทนายความที่นำมาปรับใช้ เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วประชากรทั้งผู้พิพากษา จำเลยและทนายจำเลยมองว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพทนายความขอแรง คือ การประเมินผลงานทนายความ และรูปแบบทนายความที่นำมาปรับใช้ในการจัดหาทนายความให้แก่จำเลย

อภิปรายผลการศึกษา

จากตารางเปรียบเทียบผลการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มประชากร ผู้พิพากษา จำเลย และทนายความจำเลย พบว่า

1. ทัศนะกลุ่มประชากรต่อทนายความขอแรง

ผู้พิพากษาส่วนมากมีทัศนะต่อทนายความขอแรงว่าเป็นทนายความใหม่ขาดประสบการณ์ และว่าความเพื่อสะสมจำนวนคดีไว้สำหรับสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วย ส่วนจำเลยยังเห็นว่าทนายความว่าความเพียงเพื่อให้เสร็จไปในแต่ละคดี เป็นทนายความที่ไม่มีคุณภาพ ในขณะที่ทนายความกลับเห็นว่าเป็นผู้จรรโลงสังคมให้เกิดความเป็นธรรมมิได้มุ่งทำคดีขอแรงเพื่อหาประสบการณ์ เห็นได้ว่ามุมมองของผู้พิพากษาในขณะมีการพิจารณาคดี ว่าการทำหน้าที่ทนายความจำเลยในคดีขอแรงยังขาดประสบการณ์ แม้ประชากรทนายจำเลยส่วนมากจะอยู่ในช่วงอายุ 47 ปีขึ้นไปจำนวน 20 คน แต่มีผู้ที่มีอายุ 25-35 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังแสวงหาอาชีพที่เหมาะสมถึง 19 คน เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกัน จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าทนายความขอแรงยังขาดประสบการณ์ แม้ผลจากการสำรวจโดยแบบสอบถามจะพบว่าทนายความจำเลยมิได้มุ่งทำคดีขอแรงเพื่อหาประสบการณ์ และส่วนมากจะประกอบอาชีพทนายความมาแล้ว 5-7 ปี ก็อาจเป็นไปได้ว่าทนายความส่วนนี้มีเจตนาดีที่จะช่วยเหลือสังคมให้เกิดความเป็นธรรม แต่เมื่อต่างมีคดีที่รับจ้างว่าความเป็นของตนเองจึงทำให้ขาดการเอาใจใส่ในคดี ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าสิ่งที่จะกระตุ้นให้ทนายความขอแรงทำงานอย่างมุ่งมั่นมีคุณภาพ คือการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ ตลอดทั้งการสร้างขวัญกำลังใจว่าทนายความขอแรงเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ควรให้เกียรติแก่ทนายความ อาทิ อาจจะทำให้มีเหรียญเกียรติคุณ หรือการให้สิทธิพิเศษ เช่น การหักค่าลดหย่อนภาษีเงินได้เช่นเดียวกับเงินบริจาค หรือให้มีคุณสมบัติพิเศษในการสอบคัดเลือกผู้ช่วยผู้พิพากษาโดยถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านคดี ไม่ใช่ใครเสียสละก็เสียสละไปดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ปัจจัยที่ทำให้ทนายความไม่มีคุณภาพ

1) ความตั้งใจ

ผู้พิพากษาส่วนมากยังคงเห็นว่าทนายความขอแรงขาดความทุ่มเทเอาใจใส่ ไม่เสียสละเวลาให้แก่คดีขอแรง และเตรียมคดีไม่เพียงพอ ในขณะที่จำเลยมีมุมมองว่าเอาใจใส่และสอบข้อเท็จจริงอย่างละเอียด โดยเฉพาะการมองของทนายความด้วยกันว่าทนายความมีความตั้งใจและเสียสละเวลาในการทำคดีขอแรง

การเตรียมคดีเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานของทนายความซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนพิจารณา กล่าวคือเป็นขั้นตอนหลังจากจำเลยถูกฟ้องถึงก่อนสืบพยานซึ่งทนายความจะต้องตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริงจากตัวความเพื่อผู้คดี เช่นการเตรียมการถามค้านพยาน การจัดทำเอกสาร หรือกรณีจำเป็นอาจต้องไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ การเตรียมคดีทนายความจะต้องดำเนินการเอง ในขณะที่คู่ความผู้ฟ้องคดีหากเป็นพนักงานอัยการจะมีพนักงานสอบสวนรวบรวมข้อมูลให้

2) ประสบการณ์

ผู้พิพากษาส่วนมากยังมองว่าทนายความขอแรงขาดประสบการณ์ในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง ส่วนจำเลยเห็นว่าทนายความขอแรงมีประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ทนายความส่วนมากเห็นว่าสามารถรับว่าความได้ตรงตามความถนัดและไม่ได้รับว่าความคดีขอแรงเพื่อหาประสบการณ์

3) ความชำนาญ

ผู้พิพากษาส่วนมากเห็นว่าทนายความขอแรงยังขาดความชำนาญในทางคดีทำให้จำเลยมักให้การรับสารภาพ ส่วนจำเลยและทนายความเห็นว่าทนายความขอแรงมีความชำนาญในระดับปานกลาง โดยเฉพาะทนายความร้อยละ 56.6 ยังมีความคิดที่จะสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วย

แม้ประชากรจำเลยและทนายจำเลยจะเห็นว่าทนายความขอแรงเอาใจใส่มีความตั้งใจเสียสละเวลาในการรับทำคดีขอแรง ไม่ได้ทำคดีขอแรงเพื่อหาประสบการณ์ แต่การว่าความที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการนำข้อเท็จจริงเข้าสู่การพิจารณาของศาลทนายความจะต้องมีความเชี่ยวชาญชำนาญในการนำเสนอ มิฉะนั้นแล้วผลที่ออกมาอาจทำให้เห็นว่าทนายความผู้นั้นขาดความทุ่มเทเอาใจใส่ ไม่เสียสละเวลาให้แก่คดี หรือเตรียมคดีไม่เพียงพอขาดประสบการณ์ไม่ว่าด้านข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริง และไม่มีความกระตือรือร้นดังมุมมองของประชากร

ผู้พิพากษา การจะทำให้ทนายความขอแรงมีคุณภาพจึงต้องเอาคนที่มีประสบการณ์มาทำหน้าที่ โดยต้องกำหนดว่าบุคคลที่จะมาเป็นทนายความขอแรงได้ต้องมีประสบการณ์ในการว่าความ มาแล้วกี่ปี จำนวนคดีอาญาเท่าใด ในทางปฏิบัติแล้วไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะนำเอาทนายความที่มี ประสบการณ์มากมายสู่ระบบทนายความขอแรงเพราะทนายความที่มีประสบการณ์จะมีคดีเป็นของตนเองไม่อยากจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องฝึกอบรมสร้างจิตสำนึก ให้กับนักกฎหมายที่ประกอบอาชีพเป็นทนายความว่า การให้ความช่วยเหลือเป็นงานที่ทำเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม จรรโลงสังคมให้เกิดความยุติธรรม และพึงถือเป็นหน้าที่ของ ทนายความทุกคนที่จะรับคดีขอแรงมาทำในระยะเวลาของการประกอบอาชีพทนายความอันจะ ทำให้ทนายความเกิดอุดมการณ์ เกิดแรงบันดาลใจที่จะทำงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4) แรงจูงใจ

แรงจูงใจแบ่งออกเป็นเงินรางวัลทนายความและค่าใช้จ่ายอื่น ในส่วนของเงิน รางวัลผู้พิพากษามองว่าเงินรางวัลค่าตอบแทนในปัจจุบันมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ในขณะที่ทนายความเองเห็นว่าไม่เหมาะสม ส่วนจำเลยยังคงมองว่าทนายความว่าความคดีขอแรง เพราะต้องการเงินรางวัล โดยเฉพาะจำเลยมีจำนวนถึงร้อยละ 40 ที่มักจะถูกทนายความขอแรง เรียกหรือค่าใช้จ่ายจากจำเลยหรือญาติของจำเลย สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นทั้งผู้พิพากษาและ ทนายความจำเลยเห็นว่าควรยกเว้นค่าธรรมเนียมการคิดถ่ายเอกสารต่าง ๆ จากศาล ตลอดทั้งควร ตั้งเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างหากจากเงินรางวัล

มีข้อสังเกตว่านับแต่วันที่ 24 มีนาคม 2548 อัตราเงินรางวัลค่าตอบแทน ทนายความขอแรงได้มีการปรับปรุงให้สูงขึ้นตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้คดีที่มีอัตราโทษ ประหารชีวิต อัตราขั้นต่ำเรื่องละ 8,000 บาท ขั้นสูง 50,000 บาท คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง ตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหารชีวิตอัตราขั้นต่ำ 6,000 บาท ขั้นสูง 40,000 บาท และคดีอื่น นอกจากคดีประเภทดังกล่าวอัตราขั้นต่ำ 4,000 บาท ขั้นสูง 30,000 บาท ถือเป็นอัตราเงินรางวัล ค่าตอบแทนที่สูงพอสมควร แม้การจ่ายเงินรางวัลจะไม่ได้เป็นอัตราที่กำหนดจากพื้นฐานการ ทำงานของทนายความก็ตาม เพราะการกำหนดอัตราค่าตอบแทนให้เท่าเทียมกับทนายความใน สำนักงานทั่วไปคงไม่สามารถทำได้ หากรัฐให้ค่าตอบแทนทนายความขอแรงสูง จำเลยทุกคนก็จะ มาขอความช่วยเหลือจากทนายความขอแรงหมด ทนายความสำนักงานทั่วไปก็ไม่สามารถ ประกอบอาชีพได้ รัฐจึงควรสร้างจิตสำนึกแก่ทนายความว่าต้องเสียสละอุทิศตนให้แก่สังคม

อย่างไรก็ตามอัตราเงินรางวัลที่ปรับปรุงใหม่นี้ประชากรผู้พิพากษาจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 45.46 และทนายความทั้งหมดจำนวน 53 คน ที่ไม่ทราบอัตราเงินรางวัลค่าตอบแทนทนายความในคดีที่มีโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหารชีวิต คงมีเพียง 2 คน ที่ทราบอัตราเงินรางวัลในคดีอื่นนอกจากคดีที่มีโทษประหารชีวิตและคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีดังกล่าว ผู้พิพากษาและทนายความจำนวนนี้จึงเห็นว่าอัตราเงินรางวัลทนายความยังต่ำอยู่ ไม่เหมาะสม ยิ่งทนายความจำเลยด้วยแล้วมีเหตุผลให้เข้าใจว่าจำนวนเงินรางวัลค่าตอบแทนที่ศาลสั่งจ่ายเป็นอัตราเงินรางวัลค่าตอบแทน สำหรับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการคัดถ่ายเอกสารจากศาล หากไม่ได้รับการยกเว้นทนายความจะผลักภาระแก่จำเลยซึ่งส่วนมากแล้วจะเป็นคนยากไร้ ในทางปฏิบัติปัจจุบันศาลได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมให้แก่ทนายความขอแรงเพียงแต่ในบางครั้งที่การปฏิบัติงานของแต่ละองค์คณะพิจารณาพิพากษาอาจมีคำสั่งลักลั่นกันอยู่บ้าง ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เช่น ค่าพาหนะในการเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อเตรียมคดี ค่าเดินทางกรณีมีการส่งไปสืบพยานประเด็นที่ศาลอื่นซึ่งทนายความมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกินสิทธิที่พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดโดยเทียบตำแหน่งทนายความกับข้าราชการพลเรือน และจะเบิกค่าใช้จ่ายได้เมื่อปฏิบัติหน้าที่สืบพยานประเด็นในคดีนั้น ๆ แล้ว ถ้าทนายความไม่เสียสละค่าเดินทางหรือตรวจจ่ายไปก่อนก็จะไม่ทราบข้อเท็จจริงอันจะเป็นประโยชน์แก่จำเลย ผู้ศึกษาจึงเห็นด้วยกับประชากรศึกษาว่าควรตั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีขึ้นต่างหากจากเงินรางวัลซึ่งอาจจะจัดตั้งเป็นกองทุนโดยให้มีคณะกรรมการที่คอยดูแลเรื่องกองทุน เงินกองทุนดังกล่าวอาจได้มาจากรัฐให้เงินสนับสนุนเป็นหลัก และส่วนหนึ่งอาจมาจากผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความที่ไม่รับว่าความคดีขอแรงด้วยการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน

เกี่ยวกับการจ่ายเงินรางวัลค่าตอบแทน มีทนายความบางคนเสนอแนะว่าควรจ่ายเงินรางวัลทนายความตามงวดผลงานที่ทำซึ่งผู้ศึกษาเห็นด้วยโดยแบ่งตามงวดงานแรกในชั้นนัดพร้อมบริหารคดีหรือตรวจพยานหลักฐานก่อนสืบพยานตามระบบการพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเรื่องที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจสั่งจ่ายเงินรางวัลบางส่วนให้แก่ทนายความตามที่เห็นสมควร หลังจากตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น แต่ต้องไม่เกินร้อยละยี่สิบห้าของอัตราขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับคดีนั้น กวดที่สองจ่ายเมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว และงวดสุดท้ายเมื่อมีคำพิพากษาของศาลสูงกรณีมีการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้

ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 พ.ศ.2548 แต่ยังไม่มีการนำมาปฏิบัติกันอย่างจริงจัง

อนึ่งแรงจูงใจนอกจากเป็นเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายอย่างอื่นแล้ว การส่งเสริมให้ทนายความขอแรงที่เสียสละอุทิศตนทำงานช่วยเหลือสังคมหรือประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรม ได้รับการเชิดชูเกียรติว่าเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน ให้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ. 2550¹ นับว่าเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ทำให้ได้ทนายความที่มีความตั้งใจ มีประสบการณ์ และความชำนาญมาเป็นทนายความขอแรง ทั้งยังเป็นการพัฒนาทนายความขอแรงให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) ประเภทคดี

ประชากรผู้พิพากษาส่วนมากมองว่าการจัดประเภทคดีให้ตรงกับความชำนาญของทนายความจะเกิดความเป็นธรรมกับจำเลยมากขึ้น ส่วนทนายความจำเลยเห็นด้วยกับการให้ทนายความสามารถเลือกคดีขอแรงได้เองในระดับปานกลาง

การแต่งตั้งทนายความตามรูปแบบบัญชีรายชื่อไม่มีการกำหนดประเภทคดีเป็นผลให้เกิดข้อบกพร่องว่าทนายความขอแรงมักจะได้รับคดีที่ไม่ตรงกับความถนัดของทนายความ ฉะนั้น การกำหนดประเภทคดีให้ทนายความสามารถเลือกคดีหรือเลือกจำเลยได้ นับเป็นวิธีการหนึ่งที่จะแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องทนายความขาดความถนัดในคดีที่ได้รับมอบหมาย เพราะจะต้องมีการกำหนดว่าทนายความที่มีประสบการณ์เท่าใด ผ่านการว่าความในคดีประเภทใดมาแล้ว จึงจะสามารถเลือกคดีที่จะรับว่าความให้แก่จำเลยได้ ซึ่งจะทำให้ได้ทนายความที่มีความชำนาญตรงกับคดีที่เข้าช่วยเหลือ ทำให้การช่วยเหลือจำเลยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

6) รูปแบบทนายความที่นำมาใช้

การเลือกรูปแบบทนายความที่นำมาปรับใช้แก้ไขปัญหาคุณภาพของทนายความที่นำมาศึกษา ได้แก่ ทนายความสำนักงาน ทนายความที่จ้างมาเป็นรายคดี และทนายความประจำ (Public Defender) กลุ่มประชากรจำเลยและทนายความมีความต้องการเปลี่ยนวิธีการจัดหาทนายความขอแรงรูปแบบบัญชีรายชื่อที่ขอแรงทนายความตามบัญชีที่มาแสดงความจำนงต่อศาลตามลำดับก่อนหลัง กลุ่มประชากรทนายจำเลยและกลุ่มประชากรผู้พิพากษาส่วนมากเห็น

¹ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนพิเศษ 23 ง ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550.

ด้วยการนำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาปรับใช้แก้ปัญหาคุณภาพของทนายความขอแรงด้วยการนำมาใช้ควบคู่กับทนายความขอแรงในรูปแบบบัญชีรายชื่อ ส่วนจำเลยก็เห็นด้วยกับการนำทนายความที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับทนายความประจำ (Public Defender) มาปรับใช้แก้ปัญหา

ทนายความประจำ (Public Defender) เป็นรูปแบบของสหรัฐอเมริกาที่มีลักษณะเป็นองค์กรของรัฐมีการจ้างทนายความมาทำหน้าที่ประจำจ่ายค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนประจำคล้ายระบบอัยการ เป็นรูปแบบในการจัดหาทนายความที่มีคุณภาพและเป็นการสร้างแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานเพราะมีค่าตอบแทนเป็นรายเดือน ทนายความไม่ต้องกังวลอยู่กับค่าจ้างในแต่ละเดือน โดยเฉพาะรูปแบบนี้จะมีทนายความอาวุโสคอยดูแลฝึกฝนถ่ายทอดประสบการณ์ทำให้จำเลยไม่ต้องเสี่ยงรับผลร้ายจากทนายความอ่อนหัด ทั้งจะมีผู้ช่วยทนายความที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาจำเลย ช่วยทนายความค้นคว้าข้อกฎหมาย และเตรียมคดีหรือเตรียมข้อเท็จจริง ทนายความประจำ (Public Defender) จึงเป็นรูปแบบที่น่าจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาระบบทนายความที่รัฐจัดหาให้แก่จำเลย และผู้ศึกษาเห็นด้วยกับประชากรศึกษาว่าควรนำรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาพัฒนาควบคู่กับการเพิ่มคุณภาพของทนายความขอแรงตามรูปแบบบัญชีรายชื่อโดยในส่วนของทนายความขอแรงตามบัญชีรายชื่อนั้นให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 พ.ศ. 2548 อย่างจริงจัง กล่าวคือ ให้ศาลชั้นต้นจัดทำบัญชีรายชื่อทนายความแยกเป็น 2 บัญชี คือ บัญชี 1 ทนายความที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป บัญชี 2 ทนายความที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี โดยคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไปให้ตั้งทนายความตามบัญชี 1

สำหรับคุณสมบัติของทนายความประจำ (Public Defender) ผู้ศึกษาเห็นว่าควรต้องมีความรู้ความชำนาญในคดีอาญาเป็นหลัก ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตทนายความและมีประสบการณ์ในการว่าความมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี มีผลงานการว่าความเป็นจำนวนคดีไม่ต่ำกว่า 50 คดี และต้องเป็นคดีอาญาที่จำเลยให้การต่อสู้คดีไม่ต่ำกว่า 35 คดี จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ เพื่อประเมินว่าทนายความผู้นั้นมีความรู้ความสามารถ ความตั้งใจ ประสบการณ์ และความชำนาญเพียงพอที่จะได้รับการว่าจ้างเป็นทนายความในระบบ Public Defender ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยทนายความไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติดังกล่าว เพียงแต่เคยว่าความหรือเป็นผู้ช่วยของทนายความที่ว่าความมาแล้วเพราะการ

ให้คำปรึกษามีความจำเป็นต้องทราบกระบวนการพิจารณาคดีและสามารถซักถามข้อเท็จจริงได้ ถูกต้อง

7) องค์กรผู้ควบคุมดูแลและการประเมินผล

ผู้พิพากษาศาลอาญากรุงเทพใต้ส่วนมากมีความเห็นว่าสภาพนายความสมควรเป็นผู้ดูแลทนายความขอแรงและควรมีการประเมินผลทนายความขอแรงด้วย ส่วนจำเลยและทนายความยังไม่ชัดเจนว่าใครควรเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ผู้ศึกษาเห็นว่าหน่วยงานที่เหมาะสมจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณสนับสนุน และสามารถที่จะประสานงานเพื่อขยายเครือข่ายในการจัดการได้ จะต้องมีหน่วยงานในระดับส่วนกลางและระดับจังหวัดจึงควรมอบหน้าที่ให้สภาพนายความเพราะมีความสามารถในการออกกฎเกณฑ์ในการควบคุมทนายความ และมีข้อมูลว่าทนายความคนใดมีประสบการณ์ในการว่าความมาบ้าง มีความชำนาญเพียงใด ประกอบกับสภาพนายความมีทนายความอยู่ทั่วประเทศมีหน่วยงานในส่วนกลางคือ สภาพนายความ และในระดับจังหวัด คือ สภาพนายความประจำจังหวัด นอกจากนั้นก็สามารถประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมในด้านงบประมาณได้ สำหรับการประเมินผลประชากรผู้พิพากษา จำเลย และทนายความ ส่วนมากเห็นด้วยกับการประเมินผลงานของทนายความขอแรง ซึ่งผู้ศึกษาเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะได้มีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง ข้อสำคัญการประเมินต้องมีวิธีการที่ชัดเจน แน่นนอน ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนที่พิจารณาพิพากษาเป็นผู้ประเมินแล้วออกหนังสือรับรองจากศาลมีรายละเอียดของผลงานที่ประเมินเก็บรวบรวมนำเสนอต่อองค์กรรับผิดชอบและประเมินผล อันได้แก่สภาพนายความเพื่อนำข้อมูลไปบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพของทนายความและพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

8) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้พิพากษาบางคนให้ความเห็นว่าการศึกษาพิจารณาคดีต่อเนื่องเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เป็นผลร้ายต่อจำเลยเพราะทนายจำเลยไม่สามารถสืบหาข้อเท็จจริงได้ทัน ต่อปัญหาที่ผู้ศึกษาเห็นว่าการศึกษาพิจารณาคดีครบองค์คณะและต่อเนื่องหาได้เป็นผลร้ายอย่างที่เข้าใจไม่ แต่กลับเป็นผลดีทำให้การศึกษาพิจารณาคดีรวดเร็วขึ้น ไม่ต้องเลื่อนคดีเมื่อถึงวันสืบพยาน โดยเฉพาะแล้วการตรวจพยานหลักฐานในระบบดังกล่าวจะเป็นการเปิดเผยพยานหลักฐานของคู่ความ ทำให้จำเลยทราบแนวทางในการต่อสู้คดีไม่ใช่ว่าจะต่อสู้คดีตามพยานหลักฐานที่เกิดจากการถามค้าน เช่นที่เคยผ่านมา หรือแม้หากการถามค้านได้ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นข้อสำคัญและจำเลยจำเป็นที่จะต้องใช้หลักฐานนั้นมาสู้พิสูจน์ ก็ทำให้ศาลจะไม่เปิดโอกาสให้จำเลยเสียเลย ในทางตรงกันข้ามการศึกษาพิจารณาครบองค์คณะและต่อเนื่องกลับสนับสนุนในการปฏิบัติงานของทนายความให้มี

ผู้ช่วยทนายความมาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่จำเลย ค้นคว้าข้อกฎหมาย ช่วยทนายความเตรียมข้อเท็จจริงหรือเตรียมคดี ลักษณะทำงานเป็นทีม อันเป็นลักษณะของการทำงานในรูปแบบทนายความประจำ (Public Defender)

สำหรับกรณีที่ผู้พิพากษาบางคนเสนอแนะให้สิทธิพิเศษบางประการแก่ทนายความขอแรงด้วยการนำรายได้จากเงินรางวัลค่าตอบแทนมาหักลดหย่อนภาษี ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการจูงใจทนายความขอแรงอีกทางหนึ่งทำนองเดียวกันกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ตามข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นการจูงใจให้ทนายความที่มีประสบการณ์และความชำนาญ มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานให้ความช่วยเหลือจำเลย ส่งผลให้ระบบทนายความที่ศาลจัดหาให้แก่จำเลยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ทนายความจำเลยบางคนเสนอแนะว่าควรจัดให้มีสถานที่เหมาะสมสำหรับทนายความที่จะให้คำปรึกษาแนะนำแก่จำเลย เนื่องจากการพบกันระหว่างทนายความจำเลยกับจำเลยในกรณีที่จำเลยอยู่ในความควบคุมของราชทัณฑ์ ไม่สะดวกต่อการที่ทนายความจำเลยจะเข้าพบจำเลยและให้คำแนะนำปรึกษาคดีต่อข้อเสนอนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าในกรณีที่จำเลยไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและต้องขังอยู่ในเรือนจำ ศาลควรกำหนดวันเวลาและสถานที่ให้จำเลยและทนายจำเลยได้มาพบกันเพื่อให้คำแนะนำที่เหมาะสมและปรึกษาหารือระหว่างกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องคดีก่อนวันนัดพร้อมหรือตรวจพยานหลักฐาน ซึ่งจะไม่กระทบต่อระบบการพิจารณาของศาลที่ดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าการคุ้มครองสิทธิของจำเลยโดยทนายความที่รัฐจัดหาให้ในศาลอาญากรุงเทพใต้ จำเลยได้รับการคุ้มครองสิทธิได้ไม่เท่าเทียมกันระหว่างทนายความที่จำเลยว่าจ้างเอง กับทนายความขอแรงที่ศาลจัดหาให้ โดยที่ทนายความขอแรงยังมีคุณภาพอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นถ้าหากมีการปรับปรุงหาคนที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญมาเป็นทนายความขอแรง และเพิ่มแรงจูงใจตลอดทั้งการนำเอารูปแบบทนายความประจำ (Public Defender) มาเสริมก็จะช่วยทำให้ทนายความขอแรงมีคุณภาพดียิ่งขึ้น อันจะเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยให้สามารถต่อสู้คดีได้เท่าเทียมกันอย่างแท้จริง